

KOMMUNSTYRELSEN

Gävle kommuns pensionsåtagande

Hantering av medel för pensionsåtagande

Gävle kommuns pensionsåtagande

I en tid av hög investeringsnivå för Gävle kommun och Gävle kommunkoncern skapas förutsättningarna för en växande stad och en struktur som kommer att vara värdefull för kommunens invånare för en lång tid. Samtidigt som det skapas värde kräver investeringarna kapital. En tillgänglig kapitalbas utgörs av kommunens pensionskulda, dvs tidigare personalkostnader som utgörs av en skuld fram till betalning. Genom nyttjande av denna "kassa" minskas behovet av annan finansiering, som slutligen utgörs av upplåning av externt kapital.

Kommunallagen ställer krav på kommunen att besluta om medelsförvaltning av pensionsmedel. Detta krav bör tolkas som att Kommunfullmäktige skall fatta beslut om hur det likvidöverskott som uppkommer vid upparbetande av pensionskulda skall hanteras.

Martin Svaleryd
Ekonomidirektör

Gävle kommuns pensionsåtagande
Hantering av medel för pensionsåtagande

Martin Svaleryd

© Författaren och Gävle kommun [årtal 2020]
Grafisk form Pangea design

www.gavle.se

Innehållsförteckning

Bakgrund	4
Rapportens innehåll	5
Gävle kommuns finansiella situation	5
Pensionsskuldens- och ansvarsförbindelsens utveckling	10
Alternativa handlingar för att hantera pensionsskuld och ansvarsförbindelse	13
Social-, miljömässig- och ekonomisk hållbarhet	16
Sammanfattning inför förslag till beslut	16
Förslag till beslut	17

Gävle kommuns pensionsåtagande

Gävle kommun har per 31 augusti 2020 ett samlat pensionsåtagande på 2 090 mnkr. Av denna skuld återfinns 580 mnkr som avsättning i Gävle kommuns balansräkning och 1 510 mnkr är beskriven som en ansvarsförbindelse.

Pensionsskulden och ansvarsförbindelsen motsvarar ett ansvar från kommunens sida att rymma dess kostnader i kommunens driftskostnader samt att säkerställa tillgång på kapital för utbetalningar av pensioner.

Enligt tidigare beslut av kommunfullmäktige skall bolaget Kommungaranti Skandinavien Försäkrings AB (KSFAB) likvideras. 20200520 utbetalades 734 mnkr till Gävle kommun, som en del av likvidering, i och med att dotterbolaget Kommun Garanti Reinsurance S.A. såldes.

Gävle kommun skall besluta om hantering av pensionsskulden och ansvarsförbindelsen samt eventuellt besluta om särskild medelsförvaltning av kapital för kommande pensionsutbetalningar.

Denna rapport är en redovisning av väsentliga förhållanden i relation till Gävle kommuns pensionsskuld och ansvarsförbindelse gällande pensioner samt förslag på hur Gävle kommun ska hantera utlikviderade pensionsmedel efter avveckling av KSFAB.

Bakgrund

Gävle kommun beslutade 2008 att tillsammans med Sundsvalls kommun förvärva försäkringsbolaget ReCere Försäkringsaktiebolag och sedan 14 januari 2009 var det ett helägt kommunalt bolag under namnet Kommungaranti Skandinavien Försäkrings AB (KSFAB), med säte i Gävle. I koncernen fanns även det helägda dotterbolaget Kommun Garanti Reinsurance S.A. (KGRe) med säte i Luxemburg

Syftet med bolaget och den försäkringslösning som tillskapades var att säkra medel för att kunna möta de framtida ökade kostnaderna för kommunanställdas kollektivavtalade pensioner utan att dessa skulle slå mot övrig kommunal verksamhet. Detta då kommuner enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning inte ska redovisa intjänade pensioner före år 1998 som en skuld i balansräkningen.

Försäkringen, Kommungaranti PLUS, var inte en pensionsförsäkring utan försäkrade försäkringstagarens, dvs kommunens, ekonomiska utfall. Så någon direkt koppling mellan pensionskostnaderna och försäkringen fanns inte för försäkringen, i alla fall inte under sista åren. Vid avvikelse mellan kommunens budget och utfall eller kostnadsökningar inom äldreomsorgen kunde en skada uppstå enligt försäkringsvillkoren och då betalas en ersättning ut.

Kommunfullmäktige beslutade 20180618 om att avveckla innehavet i KSFAB, inte teckna förlängning av försäkring i bolaget efter år 2018 samt att uppdra åt kommunstyrelsen att återkomma med förslag på hur Gävle kommun ska hantera utlikviderade pensionsmedel efter en avveckling av bolaget.

20200520 utbetalades 734 mnkr som ett led i avvecklingen av KSFAB. Därmed har majoriteten av de medel som avsattes till tidigare försäkringslösning återförts till kommunen och är nu tillgängliga för beslut om hantering av Kommunfullmäktige.

Rapportens innehåll

Denna rapport syftar till att beskriva

- Gävle kommun- och kommunkoncerns finansiella situation, med fokus på pensionskuld och ansvarsförbindelse gällande tidigare intjänad pensionsrätt
- Pensionsskuldens- och ansvarsförbindelsens utveckling
- Lagkrav kopplade till ekonomiska hushållning och medelsförvaltning av pensionsmedel
- Alternativa handlingar för att hantera pensionsskuld och ansvarsförbindelse samt
- Förslag till beslut

Gävle kommuns finansiella situation

Gävle kommun och kommunkoncern har en stark ekonomi, med årliga ekonomiska överskott och en stark soliditet. I och med att Gävle kommun äger näringsbetingad verksamhet har en viss lånefinansiering av investeringar varit en naturlig del av koncernens finansiella situation. Investeringar har inte helt ut finansierats av ekonomiska överskott eller försäljningar av tillgångar.

Tillgångar och skulder

Balansräkning Gävle kommunkoncern 20200831

Mark, byggnader, maskiner, inventarier	15 992
Finansiella tillgångar	516
Anläggningstillgångar	16 508
Exploateringstillgångar	99
Kortfristiga fordringar	898
Kassa och bank	1 794
Omsättningstillgångar	2 791
Summa tillgångar	19 299

Eget kapital	8 084	
(varav ansvarsförb. pension 1 510)		
Årets resultat	787	
Eget kapital		8 871
Minoritetsintresse		50
Avsättning för pensioner	655	
Andra avsättningar	579	
Avsättningar		1 234
Långfristiga skulder		7 136
Kortfristiga skulder		2 008
EK, avsättningar, skulder		19 299

Balansräkning Gävle kommun 20200831

Mark, byggnader, maskiner, inventarier		2 033
Aktier GSAB	1 424	
Aktier Gästrike Vatten	43	
Förmedlade lån	5 738	
Övr utlåning egna bolag	1 252	
Övr fin. Tillg	141	
Finansiella tillgångar		8 598
Anläggningstillgångar		10 631
Exploateringstillgångar		99
Förmedlade lån	1 157	
Övr kortfr. Fordringar	639	
Kortfristiga fordringar		1 796
Kassa och bank		1 756
Omsättningstillgångar		3 651
Summa tillgångar		14 282

Eget kapital	5 207	
(varav ansvarsförb. pension 1 510)		
Årets resultat	580	
Eget kapital		5 787
Avsättning för pensioner	598	
Andra avsättningar	96	
Avsättningar		694
Lån	5 738	
Övr långfr skulder	39	
Långfristiga skulder		5 777
Korta lån bank	500	
Korta skulder till GSAB, kom.förbun	536	
Övr kortfr. skulder	988	
Kortfristiga skulder		2 024
EK, avsättningar, skulder		14 282

Balansräkning Gävle kommun 20200831

Mark, byggnader, maskiner, inventarier		5 686
Aktier GSAB	229	
Aktier Gästrike Vatten	43	
Förmedlade lån	4 275	
Övr utlåning egna bolag	-211	
Övr fin. Tillg	143	
Finansiella tillgångar		4 479
Anläggningstillgångar		10 165
Exploateringstillgångar		99
Förmedlade lån	1 157	
Övr kortfr. Fordringar	685	
Kortfristiga fordringar		1 842
Kassa och bank		1 783
Omsättningstillgångar		3 724
Summa tillgångar		13 889

Eget kapital	5 235	
("varav" ansvarsförb. pension 1 510)		
Årets resultat	610	
Eget kapital		5 845
Avsättning för pensioner	600	
Andra avsättningar	123	
Avsättningar		722
Lån	5 738	
Övr långfr skulder	39	
Långfristiga skulder		5 777
Korta lån bank	500	
Korta skulder till GSAB, kom.förbun	536	
Övr kortfr. skulder	1 045	
Kortfristiga skulder		2 081
EK, avsättningar, skulder		14 425

Verksamheten inom Gävle kommun och GFAB är att betrakta som summan av den verksamhet som i grunden är skattefinansierad. Summan av kommunens och GFABs tillgångar och skulder visar att den skattefinansierade verksamheten netto har externa låneskulder på ca 704 mnkr. Detta inräknat de likvida medel som är inbetalda genom försäljningen av Kommungaranti.

Gävle kommun har sedan 1998 byggt upp en pensionskuld i balansräkningen, som inte motsvarats av behållning av kapital för täckande av kommande betalningar.

Då kommuner före 1998 inte redovisade kostnader för pensioner som en kostnad vid intjänandeåret, utan kostnaden istället redovisas vid utbetalning, beläggs kommuner i dagsläget med kostnader när ansvarsförbindelsen faller ut. Det innebär att den kommunala budgeten till del består av pensionskostnader som utgörs av tidigare intjänade pensionsrätter, och motsvaras av årets utbetalningar. Denna ansvarsförbindelse motsvaras inte av en behållning av

kapital för täckande av kommande betalningar. Istället utgör denna ansvarsförbindelse i praktiken en del av kommunens egna kapital. Detta eftersom eget kapital skulle minska med motsvarande ansvarsförbindelsens belopp om ansvarsförbindelsen istället skulle redovisas som avsättning i balansräkningen.

Utifrån redovisningen av Gävle kommuns- och Gävle kommunkoncerns tillgångar och skulder framgår att det inte finns någon särskild tillgång som är ämnad att motsvara pensionskulden/ansvarsförbindelsen. Därmed utgör övriga tillgångar garantin för pensionskulden/ansvarsförbindelsen. Detta är en situation som gäller även när likviden från Kommungaranti räknas in.

Det skall dock framhållas att Gävle kommunkoncerns tillgångar och skulder inte redovisar faktiska värden. Eget kapital utgörs av tidigare vinster. Utöver detta finns dolda värden i bolagen, vilket inte kommer att redovisas eller tydliggöras om inte delar av eller hela bolag säljs. Exempelvis har AB Gavlegårdarna ett fastighetsbestånd som har ett marknadsvärde som mycket grovt är det dubbla mot bokfört värde.

Drift och resultat

Gävle kommuns budget och ekonomiska redovisning innehåller dels pensionskostnader motsvarande kostnader som en del av årets arbetade timmar och därmed löne- och lönebikostnader. Dels utgörs pensionskostnaderna av motsvarande del pensonsutbetalningar som sker för intjänad pension fram till och med år 1997. I och med att kommunen budgeterar och redovisar ekonomiska överskott hanteras indirekt både kostnaden för och behovet av kapital för betalning av pensionskostnader gällande ansvarsförbindelsen.

Utveckling av finansiell belastning

Investeringsverksamheten i den skattefinansierade, liksom den taxe och näringsfinansierade verksamheten, är kraftig i Gävle kommunkoncern. Trots planerade överskott i kommunen och bolagen kommer det att krävas ytterligare kapital för att finansiera kommande investeringar. Nedan redovisas detta behov enligt underlag till kommunplan 2021.

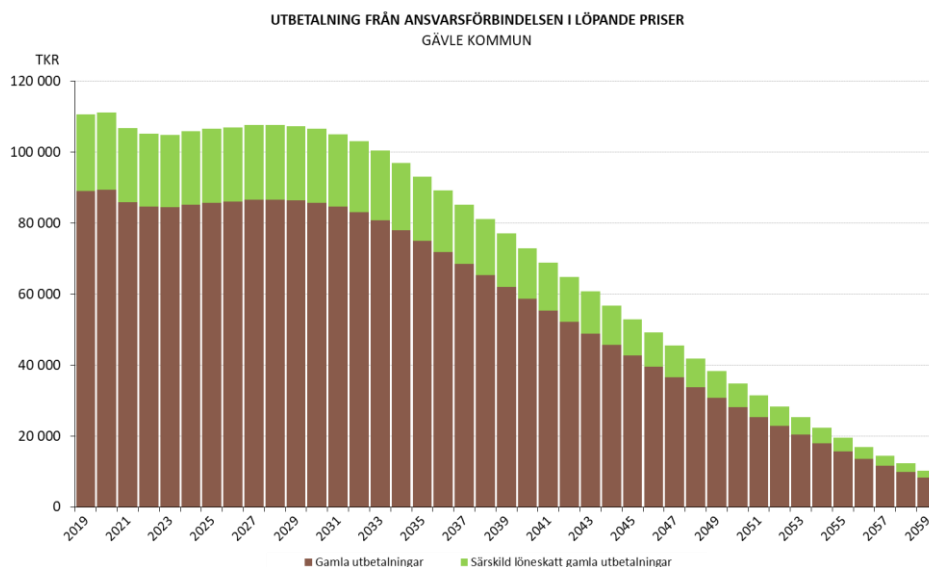
Lånebehov, mnkr	Prognos 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Gävle Stadshus AB	0	0	0	0	0
Gävle Energi-koncern	250	234	176	158	153
AB Gavlegårdarna	202	563	571	387	273
Gavlia-koncernen	287	463	590	326	110
Gävle Hamn-koncern	123	62	-64	-64	-37
Gävle Parkeringservice	-4	97	112	-26	-5
Total	859	1 419	1 385	782	493
Gävle Vatten	169	45	130	163	357
Bomhus Energi AB	0	0	0	0	0
Gästrike Räddningstjänst, 54%	0	0	0	0	0
Gästrike Återvinnare, 61%	30	37	36		
Summa lånebehov bolagen	199	1 501	1 551	945	850
Lånebehov kommunen		48	-278	-179	-68
Summa lånebehov koncern		1549	1273	766	782

Gävle kommun, inklusive GFAB (Gavlia-koncernen), kommer under fyra år att behöva ytterligare externt kapital på över 1 mdr. Det innebär att den skattefinansierade verksamheten går från en nettoskuld på nuvarande 704 mnkr till över 1,7 mdr. Därtill kommer eventuellt kommande behov av ytterligare ägartillskott till kommunens övriga bolag (- och kommunalförbund).

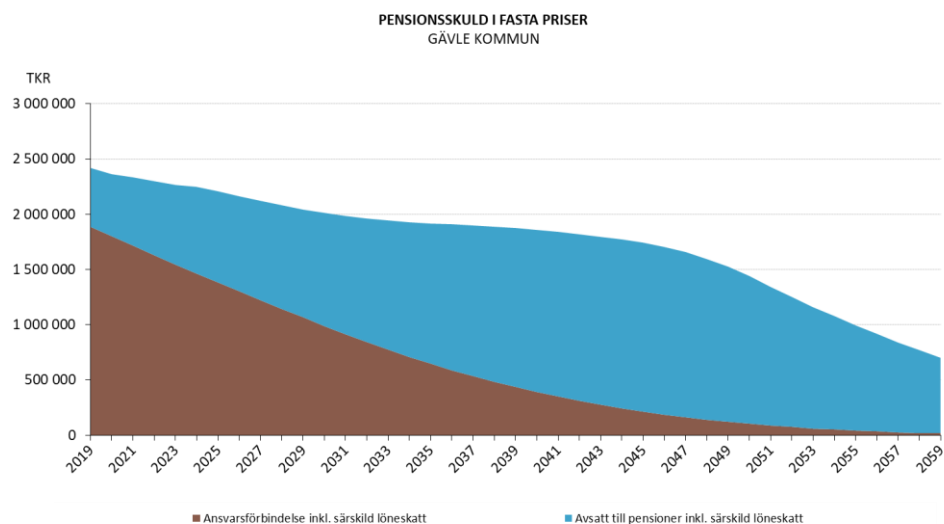
Pensionsskuldens- och ansvarsförbindelsens utveckling

Gävle kommuns pensionsskuld uppgår per 20200831 till 598 mnkr. Ansvarsförbindelsen uppgår till 1 510 mnkr.

En prognos från KPA från maj 2020 visar på att kostnaderna, och därmed utbetalningarna, från ansvarsförbindelsen är på sin högsta position år 2020. Efter år 2020 har det börjat gå så lång tid från när rättigheten intjänades att dessa medarbetare avlider och då upphör ansvaret. Gävle kommun förväntas dock ha kostnader för denna ansvarsförbindelse fram till efter år 2060, dvs för de yngsta medarbetarna som arbetade före 1998.

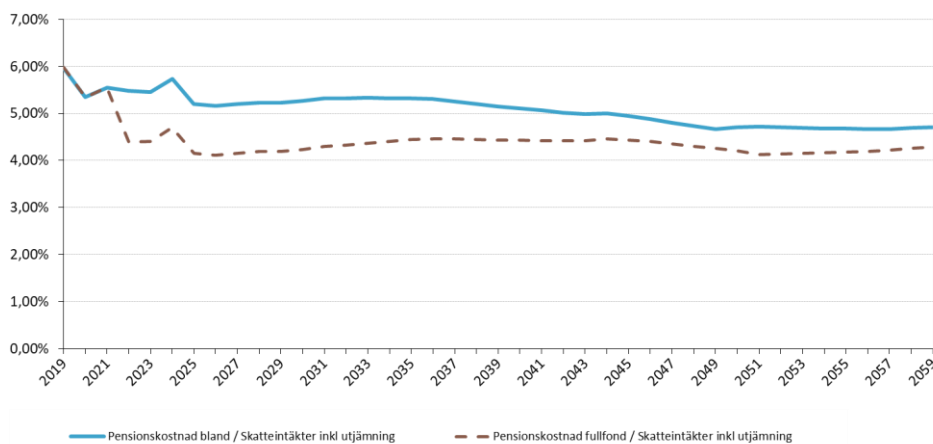

Kostnaderna för pensioner efter 1998 stiger. Dock inte i samma takt som skulden för ansvarsförbindelsen minskar. Därmed kommer den totala skulden för pensioner att minska. Dock kommer den delen av skulden som är redovisad i balansräkningen att öka, som till mest drygt 1,5 mdr.

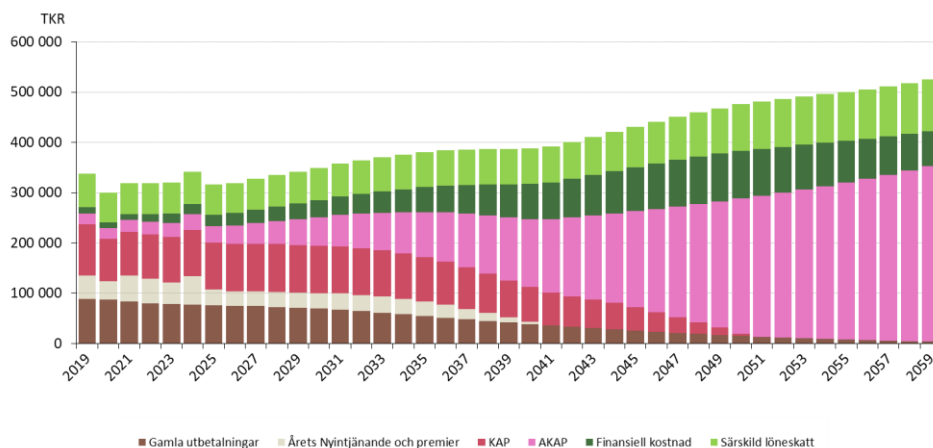

Utifrån en utblick kring kostnadskonsekvenser, för olika avtalsområden som pensionskostnaderna utgör summan av arbetsgivarens kostnader för pensioner, är prognosen att pensionskostnaderna inte kommer att utgöra en stigande andel av kommunens kostnader. Det skall dock kommenteras att så är inte fallet för landets regioner, där pensionskostnaderna kommer att stiga relativt kraftigt pga medarbetarnas relativt höga löner, vilket påverkar arbetsgivarens ansvar för anställdas pensioner.

PENSIONSOSTNAD/SKATTEINTÄKTER INKL UTJÄMNING
GÄVLE KOMMUN

PENSIONSOSTNAD I FASTA PRISER
GÄVLE KOMMUN

Lagkrav kopplade till ekonomiska hushållning och medelsförvaltning av pensionsmedel

Kommunallagen 11 kapitlet reglerar kraven på ekonomisk förvaltning. Enligt 1 § skall kommuner och regioner ha en god ekonomisk hushållning, Vidare skall Fullmäktige besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. För Gävle kommun utgörs detta främst av kommunens finansiella mål. Enligt 2 § skall kommunen förvalta medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet skall tillgodoses. Enligt 3 § ska Fullmäktige besluta om riktlinjer för medelsförvaltning. Enligt 4 § ska Fullmäktige besluta om riktlinjer för förvaltning av avsatta medel för pensionsförpliktelser. I riktlinjerna ska det anges hur medlen ska förvaltas. Tillåten risk vid placering av medel ska då fastställas. Det skall också anges hur uppföljning och kontroll av förvaltning ska ske.

Kommunens finansiella mål.

Resultatet ska långsiktigt uppgå till minst 1 procent av skatteintäkterna.

Avser ekonomiskt driftsöverskott i den kommunala verksamheten.

Kommunkoncernen har en långsiktig tillväxt i balans

Soliditeten i kommunkoncernen skall bibehållas. Den skattefinansierade verksamheten är slutlig garant för och eventuellt finansiär av övrigt taxe- och näringsfinansierad verksamhet. Varför den skattefinansierade verksamheten både kan finansieras av, men också kan behöva finansiera (tillföra kapital) övrig verksamhet.

Skattefinansierade investeringar har långsiktigt en hög självfinansieringsgrad

Självfinansieringen i skattefinansierad verksamhet skall långsiktigt uppgå till 67%. Hög självfinansieringsgrad bidrar till bibehållande av hög soliditet samt minskar riskerna med hög tillväxt av egna tillgångar och externa skulder. Hög tillväxt av skulder minskar även det ekonomiska driftsutrymmet (räntekostnader) Skapar krav på överskott och bibehållen soliditet. Det innebär att även pensionsskulden (inklusive och exklusive ansvarsförbindelse) beaktas i den ekonomiska planeringen och uppföljningen.

Alternativa handlingar för att hantera pensionsskuld och ansvarsförbindelse

Det finns ett flertal sätt att hantera när en kostnad uppkommer, men där betalningen sker vid ett senare tillfälle. Vilket är fallet när det gäller pensionskostnader och pensionsskuld.

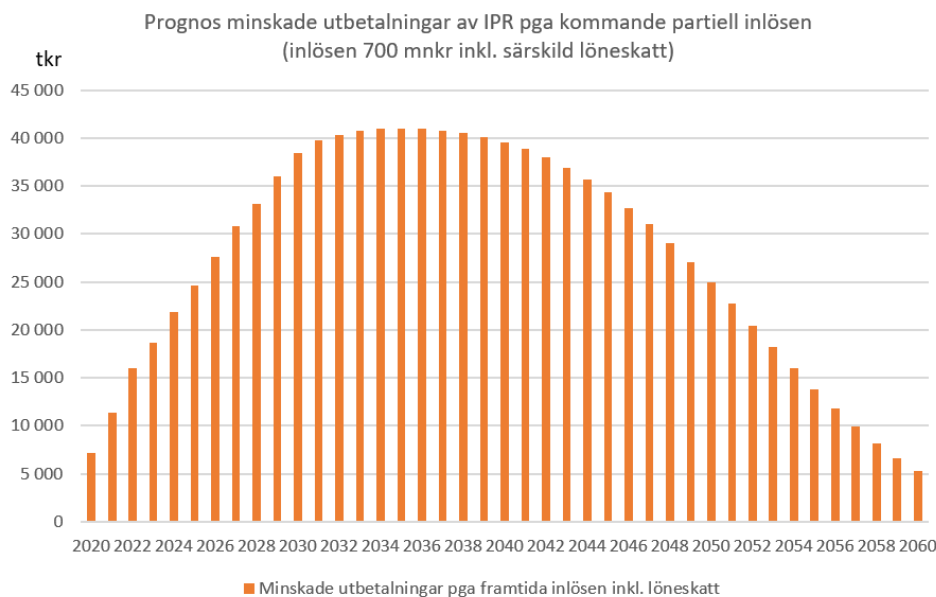
- Betala bort skulden (dvs ingen skuld/tillgång)
- Återinvestera uppkommen likvid (pga uppbyggnad av skuld) i egna fasta tillgångar (i praktiken egna fastigheter och aktier i egna bolag)
- Investera i egna placeringstillgångar
- Avsättning till stiftelse

Betala bort skuld

För kostnadsförda pensioner kan skulden överlåtas till externt försäkringsbolag. Därmed övertas beräkningsriskerna av extern part och skulden betalas av. Fördelar är att tillgångarna inte används till att finansiera andra skulder. Dock är det en lösning som innebär en kostnad då försäkringsbolaget kalkylerar sitt pris på att överta ansvarsriskern, som tex ändrad livslängd.

För inte kostnadsförda pensioner (kommande pensionsrätter och ansvarsförbindelsen) kan åtaganden överlåtas till externt försäkringsbolag. Utbetalningsansvaret överlåts, vilket även avkastningen på insatt kapital gör (till del). En överlåtelse av ansvaret för (delar av) ansvarsförbindelsen innebär att kostnaden uppkommer vid överlåtelsen, inte vid utbetalningen av själva förbindelsen till individen. Detta innebär att kostnaden uppträder det år överlåtelsen sker. Samtidigt minskar kommande års kostnader med motsvarande belopp, men över en längre tid. Nedan redovisas en uppskattning av de årligen minskade kostnaderna vid en lösning av befintlig ansvarsförbindelse

på 700 mnkr.

Återinvestera uppkommen likviditet

När en pensionskostnad inte motsvaras av en utbetalning, utan istället en pensionsskuld, uppkommer ett positivt kassaflöde (under förutsättningen att kostnaden motsvaras av en intäkt/skatteintäkt). Denna överlikviditet kan täcka upp behovet av kapital, om tex investeringsvolymerna överstiger verksamhetens avskrivningar. Fördelen med denna hantering är att kommunen inte samtidigt har lån för investeringar som kommunen har tex placeringar med förväntad förräntning. Vilket då bygger på förutsättningen att placeringar förväntas avkasta minst motsvarande nivån för kostnaden att låna kapital, inklusive hanteringen av risk. Nackdelen med denna hantering kan vara att frånvaron av räntekostnader för lån innebär att investeringar kan upplevas vara låga (för låga). Ytterst finns risken att kostnadsökningar i befintlig skuld/åtagande stiger men den resultatmässiga beredskapen inte finns.

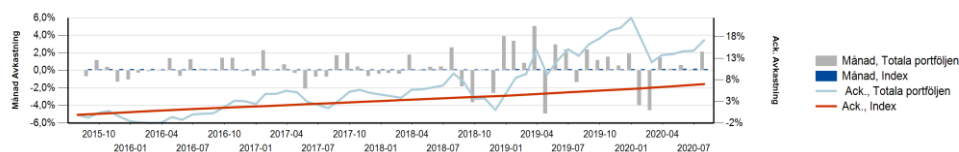
Kommunen skall belägga näringsbetingade verksamheter (som bedrivs i bolagsform) med marknadsmässiga kostnader om räntekostnaderna genom kommunens borgen är lägre än vad privata aktörer får för villkor. Om kommunen lånar ut egna medel till kommunens bolag skall de i dagsläget beläggas med en kostnad på ca 1,5%. Det motsvarar intäkter på ca 10 mnkr per år för kommunen vid en utlåning av 700 mnkr.

Investera i egna placeringstillgångar

Fördelarna och nackdelarna är desamma som för alternativet att återlåna likvidöverskott till investeringar, fast omvänt. Avkastning på placerade tillgångar är normalt högre än motsvarande kostnaden för kommunen att ta upp lån. Detta är ett förhållande som avser perioder över längre tid, men som också förutsätter risk och behovet av ekonomiska reserver. Med risk menas att placeringar behöver göras i värdepapper och med motparter som inte har samma stabila grund som en kommun (som dessutom ingår i Kommuninvest med dess garantier). Dessutom kan placeringar kortsiktigt minska i värde, vilket kan innebära att andra resultatmässiga utrymmen kan behöva täcka upp för förluster. En konsekvens av att placera medel, och särskilt om det omfattar

betydande belopp, är att det kommer att krävas en administration, egen eller köpt, för att hantera placeringarna.

I Svenska kommunförsäkrings AB, där Gävle kommun är delägare, finns ett samlat kapital som är placerat. Placeringen är beslutad utifrån risk och mål om avkastning. Enligt graf nedan har portföljen haft en avkastning på ca 3% per år under senaste fem åren. Vid en portfölj på 700 mnkr skulle det motsvara intäkter på drygt 20 mnkr per år om värdeutvecklingen kommande år skulle motsvara historisk utveckling. Till detta kommer egna administrativa kostnader på uppskattningsvis 1 mnkr per år.

Avsättning till stiftelse

Om särskilda medel avsätts för att säkra pensionsbetalningar kan dessa medel förutom att avsättas som kapital i egen balansräkning även sättas av i en stiftelse. Detta innebär att kommunen fortsatt är ansvarig för sina pensionsskulder och ansvarsförbindelser, men att stiftelsen kan ersätta kommunen för sina kostnader. Pensionstiftelse innebär vissa skattekonsekvenser, där löneskatt betalas direkt vid införande av stiftelsen, men värdetillväxten belastas inte med löneskatt. Däremot beskattas kapitalet löpande med en avkastningsskatt.

Social-, miljömässig- och ekonomisk hållbarhet

I all form av kapitalhantering blir frågan om hållbarhet aktuell. Både ur ett ekonomisk perspektiv som ur ett intressent och värderings/politiskt perspektiv. Vid upplåning av kapital kan priset sänkas om man som låntagare kan leva upp till investerarnas hållbarhetskriterier. Vid placering av tillgångar utgår kapitalförvaltningen från ägarens krav på hållbarhet. Båda dessa förutsättningar kräver ett arbete med redovisning och kontroll.

Återlåning till egen verksamhet är sannolikt säkraste metoden att genomföra socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbara investeringar. Detta då organisationen själv har handlingsfriheten att påverka hur kapital används.

Sammanfattning inför förslag till beslut

Gävle kommun, med kommunalförbund och bolag, befinner sig i en intensiv investeringsperiod. Samtidigt är utvecklingen av pensionsskuld och ansvarsförbindelse gällande pensioner inte i en situation med tillväxt och inte heller i en situation där utsikterna för dess utveckling är osäkra.

Gävle kommun (inkl GFAB) har i dagsläget en nettoskuld när externa lån och likvida medel summeras. Gävle kommun har inget särskilt kapital avsatt för pensionsåtagande. Därmed är det likvidöverskott som skapats genom uppbyggnad av pensionsskuld och ansvarsförbindelse i praktiken återlånat för att finansiera kommunens tillgångar, vilket främst utgörs av mark, byggnader, inventarier och aktier i egna bolag.

En uppbyggnad av placering av tillgångar för att motsvara skulder och för att matcha kommande kostnader innebär en motsvarande upplåning i bank. Det kan innebära värdetillväxt genom innehavet, men innebär även tillkommande administrativa kostnader hos förvaltare och inom Gävle kommun.

Tillgängliga internt skapat kapital bör främst användas till egen verksamhet, därmed bör likvidöverskott (befintligt och kommande) återinvesteras i verksamheten eller minska koncernens skulder.

Kapital krävs till skattefinansierat, taxefinansierat som näringsbetingad verksamhet. Det bör säkerställas att respektive verksamhet beläggs med relevanta kostnader om Gävle kommun finansierar kapitalbehov med egna medel.

Möjligheten finns att för enskilda år sälja bort pensionsåtaganden, tex när ej planerade överskott uppkommer. Därmed kan det finansiella överskotts målet bibehållas, men kostnaderna för kommande år avseende tidigare intjänade pensionsrätter minskar.

Förslag till beslut

Som beslut kring hantering av Gävle kommuns pensionsskuld och hantering av ansvarsförbindelse gällande pensionsrätter föreslås beslutas

att Gävle kommun skall i syfte att minska verksamhetens kostnader, för egen del och för kommunkoncernen, arbeta för att minimera skuldsättningen.

att uppdra till Kommunstyrelsen att redovisa möjligheterna för och de ekonomiska konsekvenserna av förtidsinlösen av del av ansvarsförbindelsen gällande pensioner.